

یادداشت

تدوین گر: بهاره عربانی

سریال PDN: ۱۴۵۳۳۲

تاریخ: ۹۳/۴/۸

تیتربیشنهادی: تهدیدهای پیشروی صنعت خودروی ایران

تهدیدهای پیشروی صنعت خودروی ایران

صنعت خودرو به‌عنوان «مادر صنایع» یا «کوموتیو صنایع» و سهم بالا در اشتغالزایی، نیروی محرکه اقتصاد به‌طور عام و بخش صنعت به‌طور خاص می‌باشد. این امر ضرورت توجه خاص به تهدیدهای پیشروی این صنعت و تلاش در راستای حداقل‌سازی (حذف) آثار منفی آنها را یادآور می‌شود. در یک طبقه‌بندی کلی تهدیدهای پیشروی این صنعت را می‌توان در ۵ گروه به‌صورت زیر قرار داد.

الف. تهدیدهای خارجی (تحریم بخش‌های بانکی و نفت ایران از سوی اتحادیه اروپا، سازمان ملل و آمریکا). به‌رغم رفع محدودیت ارسال قطعات و خودروی کامل به ایران از ۳۰ دیماه سال گذشته، سایر تحریم‌های کلان همچون محدودیت‌های بانکی، عدم نقل و انتقال پول و گشایش ال سی علیه صنعت کشور (از جمله صنعت خودروسازی) به قوت خود وجود دارد. به‌طور کلی، طولانی بودن فرآیند گشایش اعتبار تا رسیدن مواد اولیه ضمن افزودن بر دشواری‌های انجام مبادلات مالی شرکت‌های خارجی با هم‌تایان ایرانی بر مخاطرات مربوط به سرمایه‌گذاری در ایران نیز می‌افزاید.

ب. تغییرات سهم بازاری بواسطه افزایش سهم کشورهای چین و هندوستان از بازار خودروهای سبک در آینده. این امر احتمال ورود بیشتر خودروهای با کیفیت پایین این دو کشور به بازارهای ایران و کاهش سهم صادراتی ایران در بازارهای جهانی را افزایش می‌دهد.

ج. تغییرات قیمت سوخت. در نتیجه اجرای فاز اول هدفمند کردن یارانه‌ها قیمت سوخت افزایش یافت. با توجه به آنکه مقرر شده است با اجرای فاز دوم هدفمند کردن یارانه‌ها و افزایش قیمت سوخت، نه تنها بازار خودرو بلکه تولید خودروسازان نیز تحت تأثیر قرار خواهد گرفت. بی‌تردید، میزان اثرگذاری به درصد تغییر قیمت‌ها در فاز دوم بستگی خواهد داشت. در کنار این موارد می‌توان به تصویب بند «ک» تبصره (۲) لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ اشاره کرد. به موجب این بند قیمت هر لیتر فرآورده نفتی ۵ درصد (به‌عنوان عوارض) افزایش می‌یابد. بدین‌رو، بهای هر لیتر بنزین سهمیه‌ای (۴۰۰ تومانی) به ۴۲۰ تومان و قیمت هر لیتر بنزین آزاد معمولی (۷۰۰ تومانی) به ۷۳۵ تومان؛ قیمت هر لیتر گازوئیل یارانه‌ای از ۱۵۰ تومان به ۱۵۷.۵ تومان و بهای هر لیتر گازوئیل آزاد از ۳۵۰ تومان به ۳۶۷.۵ تومان افزایش یافته است که این قیمت‌ها مبنای اجرای فاز دوم هدفمند کردن یارانه‌ها خواهد بود که ماحصل آن افزایش بیشتر قیمت سوخت می‌باشد.

د. گسترش استفاده از خودروهای هیبریدی و دوگانه‌سوز. از جمله مصادیق این تهدیدها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

• بی‌تردید با افزایش قیمت سوخت در سال آینده (بواسطه اجرای فاز دوم هدفمند کردن یارانه‌ها و اجرای بند «ک» تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۳)، میزان استفاده از خودروهای دوگانه‌سوز و گازسوز افزایش خواهد یافت که این امر مستلزم توسعه جایگاه‌های سی‌ان‌جی و انجام برنامه‌ریزی جهت استفاده از خودروهای کوچک و کم‌مصرف است.

• نوسانات بالای قیمت نفت، افزایش هزینه تأمین سوخت خودرو و نگرانی فزاینده نسبت به انتشار گازهای گلخانه‌ای جملگی از عواملی هستند که بازیگران خودروی جهانی را به سمت سرمایه‌گذاری انبوه در خودروهای هیبریدی (خودروهای سبز) هدایت کرده است. این خودروها مصرف سوخت کمتری دارند و امکان استفاده از یک سوخت جایگزین همچون گاز یا انرژی الکتریکی را نیز دارا هستند. گرچه، هیبریدها تنها سه درصد کل خودروهای مبادله شده در بازار دنیا را دارند، انتظار بر آن است تا پایان سال ۲۰۱۷ میزان فروش خودروهای هیبریدی در سراسر جهان به ۳/۷ میلیون دستگاه و سهم آنها در بازارهای جهانی تا سال ۲۰۲۰، به بیش از ۸ درصد افزایش یابد. با این توصیف، اگر ایران نتواند در تولید چنین خودروهایی سرمایه‌گذاری کند، همین میزان سهم خود در بازارهای صادراتی را نیز از دست خواهد داد.

هـ سایر موضوعات سیاسی - اقتصادی. این موارد را می‌توان به صورت زیر برشمرد:

• افزایش احتمال فرار سرمایه به دلیل وجود شرایط بی‌ثبات کلان اقتصادی و کاهش اعتماد نسبت به سیاست‌های دولت. وجود تورم‌های دورقمی و کاهش ارزش پول کشور (مصادیق ناامنی در فضای اقتصادی) این احتمال را تشدید می‌کند.

• افزایش زمان معاینه فنی خودروهای نو از دو سال به پنج سال بدون توجه به اثرات زیست‌محیطی آن. در این ارتباط باید توجه داشت که در کشورهای اروپایی که از استانداردهای یورو ۴ استفاده می‌کنند، خودروها سالیانه معاینه فنی می‌شوند، حال آنکه در ایران که استانداردهای خودروها پایین‌تر از یورو ۱ می‌باشد، مقرر شده است که خودروها هر ۵ سال یکبار معاینه فنی شوند. این امر به نوبه خود تهدیدی برای محیط‌زیست به‌شمار می‌رود.

کلام آخر آنکه با توجه به تهدیدهای پیش‌روی صنعت خودروی ایران و دشواری‌های مربوط به تأمین مالی و ارتقای کارایی و بهره‌وری تولیدات داخلی، در صورت عدم انجام برنامه‌ریزی‌های دقیق و جامع و تجهیز زیرساخت‌های فناوری و مواردی از این قبیل، صنعت خودروی ایران در رکودی عمیق قرار خواهد گرفت و قدرت رقابت خود در عرصه‌های جهانی را از دست خواهد داد. بدین‌روی، ضروری است در وهله نخست سند راهبردی توسعه خودرو با توجه به تهدیدهای داخلی و خارجی تدوین شود و در فاز دوم هدفمند کردن یارانه‌ها نیز سیاست‌ها و اقدامات خاصی برای حمایت از این صنعت اندیشیده شود.

تایید رییس موسسه: ☐	تایید حوزه ریاست: ☐	تایید مدیر ذیربط: ☐	تایید تهیه کننده: ☐
---	---	---	---